

Miljø- og Fødevareklagenævnet

Sendt elektronisk via klageportalen

Vingsted, den 30. maj 2022.

KLAGE

Klage-ID 1034829, Udførlig klage over Miljøstyrelsens afgørelse om afslutning på miljøskadesag i Tuse Åsystemet, J.nr. 2019 - 8796

Danmarks Sportsfiskerforbund og Tuse Å's Ørredsammenslutning, påklagede den 22. april 2022 Miljøstyrelsens afgørelse med en foreløbig klage, hermed følger en udførlig klage.

Afgørelsen

Miljøstyrelsen udsendte den 25. marts 2022 afgørelse om, at der ikke skal gennemføres yderligere afhjælpende foranstaltninger, herunder ikke kompenserende afhjælpende foranstaltninger.

Danmarks Sportsfiskerforbund og Tuse Å's Ørredsammenslutning finder ikke Miljøstyrelsens afgørelsen efterlever Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader. Vi vil specielt henvise til Direktivets bilag II.

Sagen – beskrivelse fra Miljøstyrelsens afgørelse

Miljøskaden indtraf den 6. september 2018, da ca. 100 tons gødning (KombiGro) blev udledt til Tuse Åsystemet i Holbæk Kommune. Alle fisk og det meste af smådyrsfaunaen på en 15 km strækning ud mod Isefjorden døde.

Miljøstyrelsen tilkendegav den 21. december 2018 i sin bindende udtalelse til Holbæk Kommune, at Miljøstyrelsen var enig med kommunen i, at der forelå en miljøskade. Holbæk Kommune traf herefter den 10. januar 2019 endelig afgørelse om, at udslippet var omfattet af miljøskadeloven.

Miljøstyrelsen meddelte den 1. juli 2019 påbud om monitorering af smådyrsfauna, fiskeyngelforekomster og fiskebestandens størrelse i 2019. Baggrunden for monitoringspåbuddet var

Miljøstyrelsens vurdering af, at den umiddelbare indsats, der blev gjort af skadevolder sammen med sit forsikringselskab efter udslippet, fandt sted, kunne vise sig tilstrækkelig til, at den hidtidige tilstand ville kunne genoprettes inden for en rimelig tidshorizont.

Indsatser som følge af udslippet af KombiGro til Tuse Å-system er vurderet og gennemført i 3 faser:

1. Den umiddelbare indsats – standsning af udslippet og begrænsning af skaden og derpå oprensning og genopretning af bl.a. gydebanker. Oprensning og genopretning foretog den skadevoldende virksomhed frivilligt i forståelse med sit forsikringselskab i perioden 16. – 25. oktober 2018. I fortsættelse heraf blev der også gennemført monitoring af vandkemi, iltforhold, smådyrsfauna og fiskebestand helt frem til monitoring efter Miljøstyrelsens påbud af 1. juli 2019.

2. I Miljøstyrelsens påbud af 1. juli 2019 blev der påbudt yderligere monitoring. Monitoringen skulle afdække, om den umiddelbare indsats havde virket og skabt basis for fuld genopretning, således at der ikke blev behov for yderligere afhjælpende foranstaltninger for at sikre genopretning, og at supplerende afhjælpende foranstaltninger ikke ville være relevante.

3. På grundlag af afrapporteringen af monitoringen vurderes om og i så fald hvilke yderligere afhjælpende foranstaltninger, herunder kompenserende foranstaltninger, der skal gennemføres.

Ved nærværende meddeler Miljøstyrelsen afgørelse om, at der ikke er grundlag for at meddele påbud om yderligere afhjælpende foranstaltninger heller ikke kompenserende afhjælpende foranstaltninger som følge af den miljøskade, der indtraf i Tuse Å september 2018.
(Vores understregning)

Danmarks Sportsfiskerforbund og Tuse Å's Ørredsammenslutning bemærkninger

Vi mener Miljøstyrelsens afgørelse er principiel. Det angår en forurening den 6. september 2018, hvor alle fisk og det meste af smådyrsfaunaen døde på en 15 km strækning i Tuse Å ud mod Isefjorden. Afgørelsen har stor betydning, da det er den første forurenings-sag vedrørende et vandløb i Danmark, der afgøres efter miljøskadeloven.

Nu, mere end 3½ år efter forureningen, træffer Miljøstyrelsen afgørelse om, at der ikke er grundlag for at meddele yderligere afhjælpende foranstaltninger, heller ikke kompenserende afhjælpende foranstaltninger, som følge af den miljøskade, der indtraf i Tuse Å.

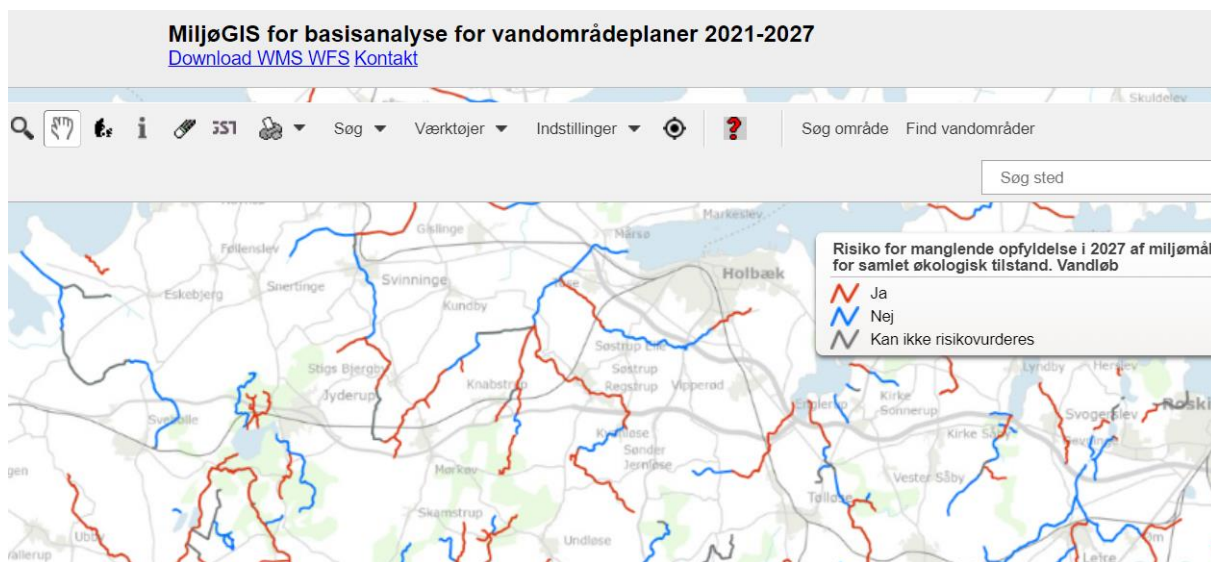
Tidsperspektivet er i denne forbindelse blevet en væsentlig faktor, idet vandløb (som al anden natur), er i stand til at reetablere sig over tid.

Vi kan med afgørelsen konkludere, at miljøskadeloven meget sjældent eller måske aldrig, vil sikre en hurtig genopretning, men alene en grundig monitoring betalt af skadevolder. Derfor tror vi ikke at miljøskadeloven fremover vil sikre naturen, når myndigheder finder anvendelse af loven, ved forureningshændelser i vandløbssystemer.

Det tab der er sket ved nedgang i fiskebestanden i Tuse Å og Isefjorden og den forsinkelse i opnåelse af god miljøtilstanden, som forureningen har medført kompenseres ikke ved denne afgørelse.

Fra Basisanalysen 2019, der er udarbejdet Miljøstyrelsen, undersøges bl.a., hvilken tilstand vandmiljøet er i, og om der er risiko for, at målet om god-tilstand ikke nås. Flere strækninger i Tuse å er i risiko for manglende målopfyldelse i 2027, hvilket ikke fremgår af redegørelsen og vurderingerne i Miljøstyrelsens afgørelse.

Basisanalysen MiljøGIS for vandområdeplaner 2021-27

Miljøstyrelsen vurderer ikke værdien af målopfyldelse og et rekreativt fiskeris betydning

I Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader står følgende i BILAG II AFHJÆLPNING AF MILJØSKADER

c) "kompenserende afhjælpning": en foranstaltning, der træffes for at kompensere for midlertidige tab af naturressourcer og/eller udnyttelsesmuligheder, som indtræder fra datoen for skadens indtræden og indtil det tidspunkt, hvor den fulde virkning af den primære afhjælpning opnås.
(Vores understregning)

1.3.3. Uanset reglerne i punkt 1.3.2. og i overensstemmelse med artikel 7, stk. 3, har den kompetente myndighed ret til at beslutte, at der ikke træffes yderligere afhjælpende foranstaltninger, hvis:

a) de afhjælpende foranstaltninger, der allerede er truffet, sikrer, at der ikke længere foreligger nogen betydelig risiko for at påvirke menneskers sundhed, vandmiljøet eller beskyttede arter og naturtyper negativt, og

b) omkostningerne ved de afhjælpende foranstaltninger, der skal træffes for at nå tilbage til den oprindelige tilstand eller et tilsvarende niveau, ikke står i forhold til den miljømæssige gevinst, der opnås.

Fra afgørelsen:

I relation til de afhjælpende foranstaltninger er der indlejret et proportionalitets Princip i bekendtgørelsen om afhjælpning af miljøskade, bilag 2, punkt 4.3, således at Miljøstyrelsen i

forbindelse med de miljøfaglige vurderinger bør overveje, om omkostningerne til eventuelle yderligere afhjælpende foranstaltninger står mål med den miljømæssige gevinst.

På side 6. konkluderer Miljøstyrelsen:

Som beskrevet ovenfor fremgår det dog tillige af bekendtgørelsen, at Miljøstyrelsen kan undlade at påbyde afhjælpende foranstaltninger, såfremt der ikke længere foreligger en betydelig risiko for at påvirke vandmiljøet negativt, og hvis omkostningerne ved de afhjælpende foranstaltninger, der skal træffes for at nå tilbage til den oprindelige tilstand eller et tilsvarende niveau, ikke står i forhold til den miljømæssige gevinst.

(Vores understregning)

TØS og DSFs bemærkninger

Vi mener der er sket en negativ påvirkning og denne pågår forsat. Ved at decimere antallet af gydefisk, som det skete ved Miljøskaden i 2018, er arbejdet med målopfyldelse for fisk, sat flere år tilbage. Foretages der ikke kompenserende foranstaltninger, vil risikoen for manglende målopfyldelse i 2027, være større end ifølge Basisanalysen fra 2019.

I de fiskeundersøgelser der blev udført i efteråret 2020, fremgår det, at der ikke er tilstrækkelige tætheder til målopfyldelse. (Bilag 1. Fiskeundersøgelser-i-tuse-å-systemet-2020- Limno Consult)

	København A										Indeks og målopfyldelse DFFV EQR krav ≥0,5 DFFV EQR krav ≥0,72	Antal Opfyldt arter			
	Alsbare hundst	Trepig hundst	N-pig hundst	Græs skalle	Rud- skalle	Skalle	Suder	AI	Ørred 1+	Ørred 0+			Ørred 1+		
1. Mønstret rebsau	1,5	0	0	0	0	0	2,9	105,9	0	0	0,66	God	Ja	3	
3. Søstрупvej	0	6	0	0	0	0	2,4	3,6	79,1	0	0	0,49	God	Ja	4
4. Børga Bro	8,3	0	0	0	0	0	1,4	6,9	353	2,8	1,4	2,21	Høj	Ja	4
5. Søværnsvej	0	0	0	0	0	0	1,2	1,2	33,6	0	0	0,22	Ringe	Nej	3
6. Buteup Bro 200 m nr	9	0	0	0	0	0	1,5	107,5	3	0	0,67	God	Ja	3	
Gennemsnit	3,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	3,2	136,8	1,2	0,3	0,65	God	Nej	3,4
Standardafvigelse	4,51254	2,65328	0	0	0	1,0198	2,28189	125,03	1,59997	0,6261	0,78156			0,5477	
95 % konfidensgrænse	4,0	2,4	0,0	0,0	0,0	0,9	2,0	109,6	1,4	0,5	0,7			0,5	
Regstrup A															
2. Avale Bank	0	0	0	0	0	0	0	144,8	0	0	0,9	Høj	Ja	1	
3. Adalen	0	0	0	0	0	0	27,4	459,3	0	0	2,87	Høj	Ja	2	
4. Vornved	0	0	0	0	0	0	41,2	5,9	197,5	0	0	1,23	Høj	Ja	3
6. Nr. Jerløse	0	>100	0	0	0	5,1	5,1	39,3	1,3	0	0,25	Moderat	Nej	4	
7. Regstrup By	0	0	0	0	0	0	6,6	209,5	0	0	2,8	Høj	Ja	2	
8. Renseslag	7,9	11	0	2,3	0	0	1,1	0	3,4	0	0,02	Dårlig	Nej	5	
9. Lønborg 1	1,1	0	0	0	0	0	5,5	43	0	0	0,27	Moderat	Nej	3	
Gennemsnit	1,3	1,8	0,0	0,3	0,0	6,6	0,2	156,7	0,2	0,5	1,2	God	Nej	2,9	
Standardafvigelse	2,94529	4,49073	0	0,86932	0	15,3668	0,41576	9,31905	156,19	0,49135	1,26508	1,19716		1,345	
95 % konfidensgrænse	2,2	3,3	0,0	0,6	0,0	11,4	0,3	6,9	115,7	0,4	1,0	0,9		1,0	
København A															
1. Skovstien	0	40	0	0	0	0	6	2	0	0	0	0	Dårlig	Nej	4
Mølleenden	10	0	>100	0	0	1,7	6,7	0	0	0	0	0	Dårlig	Nej	4
3. Askov ved rebsau	0	5,6	0	0	0	0	0	2,2	0	0	0	0	Ringe	Nej	2
5. Tøllholm	1,4	0	>100	0	0	4,2	0	0	0	0	0	0	Dårlig	Nej	3
Gennemsnit	2,9	0,0	20,0	0,0	0,0	1,5	1,7	1,5	1,1	0,0	0,0	0,00	Dårlig	Nej	3,3
Tuse A															
3. Nybro	14	0	0	0,4	0,4	1,6	0,8	3,9	2,7	0	1,4	0,45	Moderat	Nej	7
4. Tuse Bro	1	0	0	0	0	0	0,3	Mange	0	0	0	0,14	Ringe	Nej	4
4b. Nye streg	0	0	0	0	0	0,3	0,3	2,1	0,6	0	0	0,55	Moderat	Nej	4
Gennemsnit	5,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,6	0,5	3,0	1,1	0,0	0,5	0,36	Ringe	Nej	5,0

Tabel 13. Tætheder af fisk (antal pr. 100 m²) samt vurdering med fiskeindeks og antal arter i Tuse A systemet 8.9. - 22.10.2020. EQR er referenceværdi i fiskeindeks (DFFV₀ (EQR krav ≥0,5) og krav DFFV_a: ≥0,72.

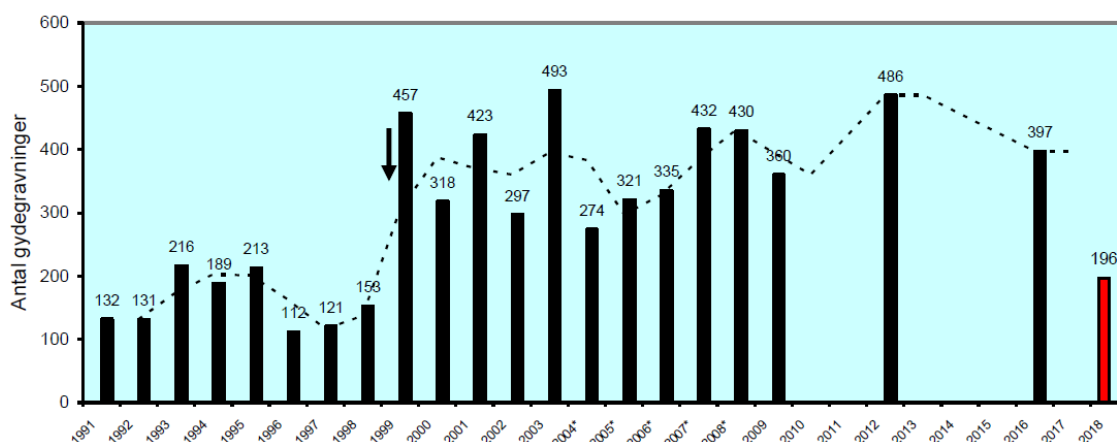
Miljøstyrelsen havde i udkast til afgørelse beskrevet og lagt vægt på, at der er reducerede ørredtætheder siden Miljøskaden indtraf.

- Smådyrsfaunaen er stort set retableret i januar 2020 skriver de og ørredbestandene er på vej op igen, men der er reduceret tæthed af 1-års fisk og yngel.

TØS of DSF vil henvise til de seneste estimater/prognoser fra Holbæk Kommunes rådgiver, hvis undersøgelser blev foretaget i efteråret 2020, estimerer følgende:

- Halvdelen af gydebestanden af havørreder var vandret ind i Tuse Å på det tidspunkt hvor forureningen skete, og disse fisk døde. Dette vil kunne påvirke gydebestanden af havørreder i årene efter fordi:

- Færre smolt i foråret 2019
- Færre smolt i foråret 2020
- Færre gengangere (gydefisk) i efterfølgende år.

Figur 3. Antal gydegravninger i Tuse Å systemet 1991 - 2018. Udvidet fredningsbælte trådte i kraft i januar 1998 (pil). Rød søjle viser det beregnede antal gydegravninger i 2018/19 efter forureningen.

Med dette estimat for antal gydegravninger i 2018, finder vi det bliver vanskeligt at opnå de tætheder af ørredyngel, der er målet for god økologisk tilstand for fisk senest i 2027.

Miljøstyrelsen vil/kan ikke prissætte værdien af målopfyldelse eller værdien af det rekreative fiskeri

Med henvisning til artiklen – Bilag 2, (VandMiljoe41 - Miljøindsatser i vandløb skaber overskud for samfundet), vil 3 kilometer gydevandløb generere en indtægt for samfundet på minimum 3 x 283.000, - kr. årligt, hvilket vi finder er proportionalt med at give et påbud om yderligere kompenserende foranstaltninger.

Miljøstyrelsen skriver i afgørelsen på side 7.

Som det også fremgår ovenfor af afsnittet "forventede omkostninger" er omkostningerne forbundet med mulige kompenserende foranstaltninger i denne sag estimeret til mellem 260.000 og 375.000 kr., hvoraf alene mellem 60.000 og 84.000 kr. vil være omkostninger til faktisk at etablere de kompenserende foranstaltninger, altså ca. 23 % af de samlede omkostninger.

Miljøstyrelsen mener ikke der er valide data om værdien af vandløb i god økologisk tilstand eller hvad et vandsystem kan bidrage med til indtjening ved det rekreative fiskeri. Derfor

sammenholder de ikke de mulige indtægter med udgifterne til kompenserende foranstaltninger, eller på anden måde kommer med vurderinger af omkostningerne i forhold til de goder der kan opnås ved god økologisk tilstand i Tuse Å.

Holbæk Kommune har udpeget to strækninger af Lovledsrenden og Kobbøl Å, Blandt andet på baggrund af de fiskeundersøgelser, Holbæk Kommune har fået udført i efteråret 2020 af deres rådgivende biolog. Vi mener derfor det giver mening og vil være fornuftigt at foretage kompenserende foranstaltninger, hvilket vi fuldt ud kan tilslutte os.

Miljøstyrelsens afgørelse omfatter kun vurdering af 2 ud af 4 miljøindikatorer

Vi finder det er en mangel at Miljøstyrelsen alene behandler fisk og smådyr i deres redegørelse/vurdering der ligger til grund for afgørelsen.

Der er ikke vurderet i forhold til påvirkning af vandløbenes planter og påvirkning af fyto-benthos.

Dette finder vi er en mangel i afgørelsen.

TØS og DSFs afsluttende bemærkninger

Som det fremgår af ovenstående, anfægter vi afgørelsen. Der er tale om den første miljøskadesag i et vandløb i Danmark og dermed skabes præcedens, for fremtidige større vandløbs forureningssager. Som vi har argumenteret for, finder vi ikke miljøskadeloven med denne afgørelse, kan bruges ved forureningssager i vandløb.

En hændelse, hvor alle fisk og det meste af smådyrsfaunaen døde i Tuse Å på en 15 km strækning ud mod Isefjorden.

De tiltag, der er foretaget for at afhjælpe forureningen, er der er udskiftet/beluftet ca. 15 gydebanks, og spulet en mindre å-strækning for slam. Derudover er der i denne sag brugt et beløb på mellem 2-3 millioner på sagsbehandling, monitorering og juridisk bistand. En ganske lille procentdel af beløbet er altså blevet anvendt til reetablering af vandløbet.

Vi finder, der er grundlag for at meddele påbud om yderligere kompenserende foranstaltninger. Der er på ingen måde kompenseret for midlertidige tab af naturressourcer og udnyttelsesmuligheder i form af fiskeri efter havørreder i Tude Å og Isefjorden.

Miljøstyrelsen virker tilfredse med at naturen restituerer og uden hjælp, selv løser tabet af naturressursen.

Det er på ingen måde de forventninger vi havde til miljøskadedirektivet, da den blev implementeret i dansk lovgivning.

Venlig hilsen

Rune Hylby

Tuse Å's Ørredsamslutning

Lars Brinch Thygesen

Natur- og Miljøkonsulent

